

Nepodpisani se dopisi ne štite. Pripremljena se pisma, eglati itd. štite po običnom cenzuru...

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari. Nar. posl.

Izrazi svakog četvrtka uz slobodni ark.

Dopisi se vrataču ako se netičkuju.

Neblijegovani listovi se neprimaju. Predplatiti se političkom stoji 15 for. za seljake 22 for. na godinu.

Na male jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Farnete br. 14.

Izgredi u Piranu

proti hrvatskim i slovenskim zastupnikom istarskoga zemaljskoga sabora i njihov odjek.

Pošto su se objavili razni izvještaji o izgredih, zbivših se dne 10. janara, koji neodgovaraju istini...

Dne 10. janara t. g. putovalo je nas 8 potpisanih zemaljskih zastupnika sa parobrodom „Quieto“ iz Poreča u Trst.

Na mpu napali su nas infamno piranski „signori“. Izgrednici pratili su nas sa mla po celom gradu i vikali su neprestano: „Fora i sciavi!“

U takovom položaju nismo se mogli u gradu zaustaviti i to tim manje, što ne bijaše viditi ni jednoga redare i što se občinski načelnik dr. Fragiaco nije htjeo brinuti za red niti za vrijeme poznatih izgreda radi službenih napisa.

Pošto ne bijaše voza dulje vremena, poslali smo djeca, koji nam je nosto prtljagu da vidi, da li dolazi. Djeca se je skoro vratilo s višću: „ne, nego dolaze gospoda“ — „no, ma vien i siori!“

PODLISTAK.

Na badnjak

Napisao Emin. (Nastavak)

Čovjek, što je na uznako ležao na zemlji, bio je u istinu Ivan. Strašno li je izgledao! Ona razkušana kosa, s koje je neprestano ronila krv niz bledje one neuredjenom bradom zarasle obrabe...

Tek iza podulje stanke ljudi se po nešto razabrali, a najsrčaniji od njih pridružise se starcu Marku, koji je još sveder klečao na zemlji i pozorno promatrao bezsviastnoga uvoljnika...

— No, što vam se čini, kume Marko, zapita župan, pokleknuv od Ivanove glave. — Bojim se, da neće biti dobra.

Ozlela je teška, vrlo teška — pa taman nam na čest. Ostali, koji su stajali na strani prema gradu, vikali su i kamenje pobirali.

nam na čest. Ostali, koji su stajali na strani prema gradu, vikali su i kamenje pobirali.

U tom kritičnom položaju; bez zaštite, odlučili smo ići dalje po česti. Išli smo praćeni sa dvojicom trhonša i prganjani po „signori“, koji su vikali, zviždali, psovali nas i kamenje za nama bacali.

Na skoro pretekle su nas dvie kočije, jedna zatvorena, druga otvorena. Na bez razloga smo odmah pomislili, da su ono 5 ili 6 osoba emisari. Lica bila su njim prikrita, da se jih nebi spoznalo.

Na vozu nekoga u Trstu naseljenoga Hrvata. Brajkovića, što smo ga slučajno u Strunjanu našli, odvezli su se potpisani dr. Stanger i S. Q. Cosulich ujedno sa prtljagom u Izolu, gdje su se nadali, da će dobiti vozova za sve.

Naš šest ostalih išli smo za njimi nješto iz Strunjana. Pred Izolom doznali smo od vraćajućega se Brajkovića, da ne bijaše moguće dobiti vozova.

Došli smo do pred Kopar, nesretivi željno očekivane pomoći. Zapazili smo pak, da su dva mlada muška, prevažujući za krčevicom „Semedela“, opazivši nas, brzo koraćali u grad, valjda s toga, da oglašaju na glavi!

— Zar k nama, oče? u čudu će Pave. — Pa dašto! Kud ćeš, da ostaviš jedina čovjeka tuj na putu? ... Kršćani smo, kršćanski moramo i da radimo.

na glavi! Gledjite, tuj poviše desno silepočice, pokazivao Marko prstom osiroke rane, na koju je navallila silna krv.

Zvonar Mato dirltao ko da ga groznica tresse. Badava, kad nije mogao jađan da podnosi ljudske krvi. Skretao lice na sve nile strane, samo da mu se pogled ne sukobi s onim nevoljnikom, al sve u taman, znao je, da mu je blizu, a to je bilo za nj dosti.

— Svnkako svakako. Ajte vi po župnika i recite mu, da dodje ravno u moj stan reče Marko ustajući sa zemlje. Mato krene na to put župnikova stana.

— Pa dašto! Kud ćeš, da ostaviš jedina čovjeka tuj na putu? ... Kršćani smo, kršćanski moramo i da radimo. Nu sad negubimo vremena. Čovjek je već dosele izgubio mnogo krvi, a što je još gore, ona mu i sada neprestano navajlje kroz ranu.

— Uobi se međutuo sabrali svi ostali izim Mata. Ne počasić časa, Marko stao da izpire Ivanu ranu na glavi, i metao

naš dolazak svojim saveznikom. Bilo je tamno, a mi smo bili poslije 4 1/2 sata hoda posvema obnemogli. Prislili smo se još nekako i išli smo, da mimogo grad, dajnekako i išli smo, da mimogo grad, dajnekako i išli smo, da mimogo grad...

Nastojali smo odmah, da saznadamo putem c. kr. kotarskoga glavarstva, što je sa dvojicom naših drugova i opisali nam dosta obširno, što se je dogodilo. Po finansijalnom strazaru doznali smo ustmeno, da kod kotarskoga glavarstva neznađu za nje, i da su išli vozovi i žandari u Izolu — dakako za nas prekasno.

To je istiniti opis onoga, što nam se je dne 10. t. mj. dogodilo. Za to jamčimo sa svojom častju.

Trčanski „Il Piccolo“ opisao je u kratko očitom radostju taj događaj u svojem broju od 11. t. mj. i pripoznao izgred u gradu Piranu i izvan njega.

Talijanski zastupnici sami pripoznavaju privatno, da se je u Piranu počinilo izgred proti slavenskim zastupnikom i dodavaju, da bijaše naperen samo proti nekim njih. Oni pripoznavaju takodjer, da u Kopru bijahu obavješteni o našem dolasku prije, nego li smo tamo došli.

Još veća neistina je, da su Piranci — kako da je poznati piranski načelnik gosp. dr. Fragiaco ustmeno izvjestio njegovu preuzvišenost gospodina namjestnika — za to proti nam demonstrirali, jer da smo provokatorno ogledavali dvojezičnu tablu na sudbenoj zgradi.

— Ah oče, ja mislim, da bi ga mi mogli ponieti u njegov stan. Do njegove kućarice, preko tratine, ima tek nekoliko koraca. ... Razsvjetljena je ... Jele jamačno jošte bdije — izusti Pave nekako nevoljko.

— Pave, Pave, budimo ljudi. Prištedimo ubogoj ženi bar za koji čas neizrecivnu muku i gorku bol, koja će ju jamačno spopasti, kad ugleda svoga vojua. Zaboravimo što je bilo, a sjetimo se samo na to, da kad bi ga ona vidjela ovakova, srce bi joj na četvero puklo. Pa i onako će zato doznati, nu kasnije ... Prije valjda, da ju nato pripravimo. A sada ne gubite vremena, već izvršite ono, što sam prije odredio, odrešite će Marko.

Ovog puta sin se nije više opirao. Čas zatim ležao je Ivan u Markovom krevetju, što ga prostrla bila Anka, koja se odmah iza toga bila od straha povkla u kuhinju.

Uobi se međutuo sabrali svi ostali izim Mata. Ne počasić časa, Marko stao da izpire Ivanu ranu na glavi, i metao

išli smo po mlt i po gradu, neobazirajući se; nijedan od nas nije niti vidio sudbene posvema obnemogli. Prislili smo se još nekako i išli smo, da mimogo grad, dajnekako i išli smo, da mimogo grad...

Samu demonstraciju nadkrijuje po našanje talijanskih zastupnika i talijanskoga občinstva u sjednici zemaljskoga sabora dne 17. janara. Kad se je u toj sjednici zastupnik Spintič samo dotaknuo onih događaja i kad su talijanski zastupnici čuli rieč „Piran“, skoćili su na noge, vikali raznovrstno. Čulo se je medju ostalimi posve razgovjetno zastupnika N. Veniera: „Rispettate Pirano!“, zastupnika dra. Bennatti: „Avete avuto quello che meritate!“ i zastupnika dra. Vergottini: „In altro paese vi avrebbero ucciso!“

Občinstvo na galeriji pljeskalo je na sve te uzklrike i odobravalo jih s „bravo! bene!“ te imenito povlađivalo glasno dru. Vergottini-u a riečju „si, si!“

Predsjednik nije radi toga opomenuo nijednoga govornika — vladin zastupnik je šutio!

U Poreču, dne 24. janara 1896. Cosulich, Jenko, Kompare, Mandić, Spinčić, dr. Stanger, dr. D. Trinjastić, dr. M. Trjnastić.

Prisutni: predsjednik D. M. Campitelli, 28 zastupnika; vladin povjerenik A. Fabiani (galerija puma).

Predsjednik otvorii sjednicu u 11 1/2, te pozova tajnika, da pročita zapisnik zadnje sjednice. Tajnik Chersich pročita zapisnik, na što dade zastupnik Mandić slijedću:

Izjavu. Visoki sabori! Njemačka poslovica kaže, da je uzaludna borba proti gluposti, a mi Hrvati i Slovenci, članovi ovoga visokoga sabora, otkrenomo lahko tu poslovicu tako, da rekcnomo: bezuspješni su svi naši dokazi i razlozi proti zagriženosti i strasti predsjedničtra i većine ovoga sabora. Ja bih imao

radostno. Nato se otvore vrata sobe, a na pragu iste pojavi se mjestni župnik, siedi starina lubeznog i dobroćudnog, al skroz doctojanstvenog izgleda.

— Hrvan Isus, ljudi. Što se to zbilo za Boga.

Sabrani odzdraviše na župnikovo pozdrav, a kad je vriedni starac pristupio k bolestinovoku krevetju bliže, Marko mu uže pripoviedati sve. Što mu je o stvari poznato bilo. Kad je svršio, primi župnik Ivanu za ruku i zovnu ga po imenu.

Ivan podigne oči. Nukako nkoćeno pogleda izpred sebe. U prvi mah nije nikako mogao, da se snudje. Kad od jedne nadvine ruku na glavu, dotakne se obloga, uzdahne, zastenje jedan, dva puta i sklopiti oči.

Svi zamuknuše. Župnik ga promatraše velikom sućuti i kimajući glavou nekako čudno izlans: — Ubogi čovjeko, kamo li si dospio! Zatim glasnije: — Ivane!

Nesretnik otvorii na novo oči, pogleda postrance, pa oči župnika, oči mu sinu od unutrenje radosti.

— Živ je, živi — uzklrike Marko radostno. Nato se otvore vrata sobe, a na pragu iste pojavi se mjestni župnik, siedi starina lubeznog i dobroćudnog, al skroz doctojanstvenog izgleda.

— Hrvan Isus, ljudi. Što se to zbilo za Boga.

Sabrani odzdraviše na župnikovo pozdrav, a kad je vriedni starac pristupio k bolestinovoku krevetju bliže, Marko mu uže pripoviedati sve. Što mu je o stvari poznato bilo. Kad je svršio, primi župnik Ivanu za ruku i zovnu ga po imenu.

Ivan podigne oči. Nukako nkoćeno pogleda izpred sebe. U prvi mah nije nikako mogao, da se snudje. Kad od jedne nadvine ruku na glavu, dotakne se obloga, uzdahne, zastenje jedan, dva puta i sklopiti oči.

Svi zamuknuše. Župnik ga promatraše velikom sućuti i kimajući glavou nekako čudno izlans: — Ubogi čovjeko, kamo li si dospio! Zatim glasnije: — Ivane!

Nesretnik otvorii na novo oči, pogleda postrance, pa oči župnika, oči mu sinu od unutrenje radosti.

kazem uzroke, radi kojih čemo mi s ove strane visokog sabora glasovati proti pristojbama. Mi smo prvo uvedeni pristojbama u prvom redu s razloga čovjekoljublja, jer nije pravedno, da se mora plaćati božje darove, kao što je more, zrak itd., što nestoji čovječanstvo ništa, pak neka se toga naužije po miloj volji.

Vaše pristojbine imale bi služiti jedino u tu svrhu, da gost, koji bi došao u lječilište, nadje sve ono pogodnosti, koje žele uživati oni, koji idu od kuće, da se ojaše i razvedre u takovom lječilištu. Takove pristojbine imale bi se uvesti samo tada, kada dotično mjesto podaje toliko pogodnosti, da se iste lahko podržaje ili pomnoži. Posve je pako krivo, ako se te pristojbine pobira samo zato, da se tim jedva ostroji ili oživotvori ono, čega još nema lječilišta; da moraju naime gosti tekar ustrajati ono, što bi već uživati imali.

Kako nas uči iskustvo, stečeno u Opatiji i u Lošnjaju, nebi se imalo barem s početka pobirati u novom lječilištu pristojbine, koje se pobira obično za takove stvari, kojih lječilište nema. Žalibože uporabljiva se često te pristojbine u posve druge svrhe, nego li u one, kojim bijahu namijenjene. Upotrebljavaju se često ne samo za poljepšanje lječilišta, već također za poljepšanje samoga mjesta. Moguće, da se s tim barata i inače, kako je to negdje činila takozvana lječilišna komisija, t. j. radila je za svoju korist. To su po prilici uzroci, radi kojih se gostovi tuže na pristojbine i zbog kojih čemo mi glasovati proti ovom paragrafu (Dobro! na klupah manjine).

Zatim bijaše prihvaćen ovaj §. i svi ostali. Osnova bijaše konačno prihvaćena u drugom i trećem čitanju od svega sabora (Većina je iznenadilo bez dvojbe ponašanje manjine u ovom pitanju). Većina je stalno očekivala, da će naći zastupnici prigodom ove razprave donieti na svijetlo barbarsko ponašanje piranskoga građanstva od dne 10. januara, kadno je bila osmerica naših zastupnika onako divljački napadnuta. Vitežko ponašanje naših zastupnika osuptione je postovannu gospodu od većine).

Dioba občine Pula.

Zast. Benatti izvješćuje o molbi porezno občine Galežan za odcjepljenje od mjestne občine Pula. Izvjestitelj predlaže, da se molbu odstupi zemaljskomu odhodu sa nalogom, da učini izvidu i da se osvjedoči o tom, da li su razlozi molitelja važni.

Zast. Laginja zamoli rieč kod glavne razprave toga predmeta.

(Ne imamo brzopisnog izvješća o tom govoru, a ni neznamo, je li ga stenograf mogao uloviti baš do rieči, jer potpunoga mira nikada nije na saborskoj galeriji u Poreču, a kamo li kada koji zastupnik govori hrvatski. Prisiljeni smo dakle samo izaknuti glavne misli, što ih je zastupnik Laginja izrazio onim govorom, a te jesu):

Prihvaćam ovu zgodu, da rečem koju u obće o stanju naših obćinah po Istri i o potrebi novoga razloznijeg zaokruženja istih.

Nu opaziti ću u kratko prije toga što god o molbi porezne občine Galežana, da bude stvorena samostalnom i o dotičnom predlogu.

Po mojem sudu bilo bi pravedno, da se Galežan odcjepi od Pule i stvori u posebnu mjestnu občinu, jer je Galežan jako selo sa prostranim teritorijem i tako bogatim, da bi občina smogla bez dvojbe trošak potrebit za samostalnu upravu.

Predlog političkog odbora, neka se to pitanje dađe zemaljskom odboru, da ga prouči, nije ni malo ozbiljan, i ako je istina, da odbor nepozna pravoga stanja stvari, onda je to za Galežan vrlo žalostno, jer je dokaz, da ovdje sjedeći načelnik občine Pule (Dr. Rizzi) i prvi savjetnici te občine (dr. Glezer i dr. Varetton), pod koju spada Galežan, ne poznaju stanja tako znamenitog dijela njihovog občinskog područja.

Negdā smo po Istri imali dosta maleni samostalnih obćinah, i dok je bilo tako, bilo je u njih višo novca, a manje duga. God. 1869. zaokružili ste na novo občine onako, kako je talijanskoj stranci bilo koristno; stvorilo se je velike občine tako, da su mnogu sela pala pod gradiće, dakle mnogo slovinskoga puka pod malo talijanskoga.

Pri tom zaokruženju nije se pazilo na nijedan razlog, nije se uzelo obzir ni na razliku u jeziku, ni na običaje, ni na ođaljenost sela od gradova, jednom besjeđom na ništa, nego li na to, kako bi si namu ravnatelj zemaljskoga računovodstva talijanski gradići podielili gosgodstvo nad M. Gheršini.

slovinskimi seli. Da navedem samo jedan primjer: Od Poreča dođe se u Vrsar parobrodom za pol ure, a liepom cestom u malo više; od Frate, Vabriga, Badene itd. mora se hodati debele ure. Vrsar niste priključili pod občinu Poreč, kad je tako blizu; ona sela niste stvorili u posebnu vanjsku občinu, nego ste jih skupili pod Poreč, a Vrsar učinili središtem občine za Sv. Lovreč i za druge ođaljene seoske občine. Tako je skoro svakuda. To ludo uređenje mjestnih obćinah negdje se je dođude osvetilo onoj istoj talijanskoj stranci, koja je od njega htjela svagdje imati koristi; spominjem kao primjer Pazin, Bazet, Motovun; i u ovom posljednjem gradu imala je hrvatska stranka jur većinu u zastupstvu občinskom, a to mala mogla bi ju opeta imati.

Ali nami nije do pogajanja, nego nam je do toga, da se oba naroda ođelo svagdje onđe, gdje se vidi, da jim koristi neskladaju; ako nemožemo više biti braća, treba gledati, da se stvorimo dobri susjedi. Obćine se nesmjiju pako komadati samo one i onda, u kojih i kada talijanskoj stranci stoji pravo, nego treba, da bude proučeno i učinjeno čim prije obćenito novo zaokruženje svih obćina na jedanput tako, da ako jedna stranka u jednom kraju dobije prevagu, druga ju dobije u drugom. Kako se vidi, mi nismo stranka navalna (ofensivna), mi se držimo u stanju obranbenom (defensivnom), mi hoćemo, da saćavamo u ovoj pokrajini što je još slovinskoga. Mucipalni sustav latinski po zapadnoj Istri skroz je protivan i čini našega naroda, protivan već u svom korenu, jer se je pod krinkom slobode kroz vjekove u njem podržavalo sužanstvo tim, da je državna vlast mjestna obćinama namitala poglavare (podestade), doćim je Slovina u krvi manja občina, gdje su svi jednaki, te odlučuju više na besjede, makar sakupljeni pod starodavnom lipom ili pod koprividom (lodonjom).

One velike občine stvorene zakonom od god. 1868 neizmerno su oškodilo narod hrvatski ili slovanski ove pokrajine svagdje ondje, gdje su sela podrđjena talijanskim gradovom, jer su zanemarena u gospodarstvenom, kulturnom i narodnostnom pogledu. Nije se brinulo za njihov napredak tjelesni ni duševni, te je narod morao nazadovati ili bar nije ni izdaleka onako napredovao, kako bi bio da, imavši upravu. Od tada zanemarenje puteva među seli, pomanjkanje zdrave vode, pučkih škola i svake nauke. Niti prvi glas seoskoga naroda nije se dosad mogao čuti, jer se izbori za sabor zemaljski i državni obavljaju u sieln obćine, gdje narod nije u stanju, da posve slobodno izjavi svoje mišljenje.

To stanje treba promjeniti, i to može postići jedino c. k. vlada, ako nepristrano za obe strane izradi i saboru predloži osnovu zakona, koja bi obuhvaćala novo zaokruženje svih obćina osobitim obzivom na to, da budu ođeljene po narodnostih, i da sav svoj ugled upotrebi na to, da takova osnovu bude primljena. Od pojedinih stranaka takova osnovu nemože da izadje u ovih časovih političke bolesti; ta zemaljski odbor ima u tom pogledu nalog od više godina, pak još nevidjemo obćenite osnove o preurđjenju obćina. Zato ja postavljam sljedeći predlog:

Pozivlje se c. k. vlada, da podnese čim prije zemaljskomu saboru na razpravu zakonsku osnovu o sveobćem preustroju mjestnih obćinah Istre.

Predsjednik reče, da će to biti po svoj prilici predlog, nu jer nije sastavljen u razpravnom jeziku sabora, nemože ga uzvati (članovi manjine prigovaraju). Većina prihvati zatim predlog izvjestitelja.

Mirovina zem. činovnika.

Zast. B u b a izvješćuje u ime financ. odbora o uređenju mirovine četvorici bivših zemaljskih činovnika (Tomasin, Bradamante, Resar i Sincich) koje miroviše prigodom preustrojstva zemaljskih ureda. Predlog odbora glasi, da se dađe mirovine prvog dvojici $\frac{1}{2}$ a drugoj dvojici $\frac{1}{3}$ od uživane plaće.

Zast. Laginja obrazloži temeljito zašto će članovi manjine glasovati proti tolikoj mirovini činovnikom, koji neimaju jošte godina službe za toliku mirovinu ili koje će se po svoj prilici namjestiti kod zemaljskoga kreditnoga zavoda, te će tako uživati mirovinu i plaću.

Većina prihvati predlog financijalnoga odbora.

Zatim prihvati većina predlog istog odbora, da se doznači petgodišnji doplatak počamši od 1. marča 1895 uvoimenovana ravnatelj zemaljskoga računovodstva.

Na predlog istoga odbora doznači većina 25 for. godišnjih udovi pok. P. Legovich-a, zemaljskoga poslužnika, za odgoj njezina sina za dalnje tri godine.

Opustina bivšem zemaljskomu tajniku Ivancich-u.

Zast. B u b a izvješćuje u ime financijalnoga odbora o molbi bivšega zem. tajnika Alberta Ivancicha, da mu se dađe opustina, pošto se je ođredkao zemaljskoj službi. Odbor predlaže, da se mu dađe for. 1600.

U ime manjine izjavi zastup. Dr. D. Trinajstić, da će ona glasovati proti tolikoj svoti, pošto je molitelj sam zapustio službu i buduć je stupio u bolju službu grada Pule i jer je služio pokrajini samo malo godina.

Većina prihvati predlog financijalnoga odbora.

Na to digne predsjednik sjednicu i ureče buduć za četvrtak.

Šesta sjednica.

U Poreču, dne 23. januara 1896

Prisutni: predsjednik gosp. Dr. M. Campitelli, 28 zastupnika, vladin povjerenik gosp. A. Fabiani (Galerija dobro posjećena).

(Čim je predsjednik zauzeo svoje mjesto, pristupiše k njemu zast. Mandić, Dr. D. Trinajstić i Komparsa, te mu uruči svaki svoju interpelaciju, koje pošalje predadnik po slugi činovniku zemaljskoga odbora, da ih prevedu).

Predsjednik otvori u 11 $\frac{1}{2}$ sjednicu.

Tajnik Chersich pročita zapisnik zadnje sjednice.

Zast. Laginja prigovori zapisniku sljedeće: Na vrlo važan moj predlog, stavljen u zadnjoj sjednici, a tićni se sveobđeg preustrojstva postojećih mjestnih obćinah Istre, odgovorio je g. predsjednik, kako stoji u zapisniku — jer u zadnjoj sjednici nisam dobro razumio g. predsjednika, pošto je govorio tiho — da rečenoga predloga nije mogao dati u razpravu, pošto je pisan u jeziku, koj nije razpravni jezik ovoga sabora. Ja konstatiram pred gosp. predsjednikom i pred gosp. povjerenikom c. k. vlade, da neima zakona ni zakonske ustanove, koja bi ustanovljala, da je samo jedan razpravni jezik ovoga sabora. Vi, gospodine predsjedniče, postupate jednostavno proti c. k. riešitbi o poznatoj resoluciji glede razpravnoga jezika i proti posebniku ovoga visoka sabora (Tako je i Živio! Na klupah manjine).

Predsjednik i neobazirajuć se na tu izjavu, priobči, da je zast. Dr. D. Trinajstić izpričao svoju odsutnost.

Interpelacija zastupnika Stangera.

Tajnik Chersich čita samo u talijanskom prevodu interpelaciju zastupnika Stangera i drugova na c. k. vladu. Interpelacija glasi:

Visoka c. k. vlado!

U sjednici od 14. septembra 1892. sabora ove pokrajine napravio je zastupnik g. Mate Mandić drug interpelaciju, kojom je pitao, hoće li visoka vlada odgovoriti na upite postavljene joj onda od zastupnika manjine.

U ovom upitu navedene su bile neke interpelacije, na koje nije bilo odgovoreno a kasnije bilo je upravljeno i drugih, na koje nije visoka vlada nikada odgovorila. Za svoje ravnanje u tom obziru žele podpisani znati dali mogu očekivati odgovor na one upite ili ne, te zato u isti čas pitaju visoka c. k. vladu: Kani li visoka c. k. vlada odgovoriti na upite postavljene joj u prošloj saborskoj periodi ili ne?

Poreč, 23 februara 1896.

Stanger, Matko Mandić, Jenko, Spinčić, Kozulić, Dr. M. Laginja, Dr. M. Trinajstić, Komparsa.

(Čim je tajnik svršio čitati ustane zastupnik Stanger, te reče, da je on poćinio hrvatski sastavljenu interpelaciju, da se ju ima pročitati u originalu, a pošto se predsjednik toga nedrž, prisvjeduje odlučno proti njegovu pristanu postapanju).

Predsjednik mu odvrća, da neima rieči i da o interpelacijah nema razprave.

Prelazi se na drugu točku dnevnoga reda.

Dioba občine Dolina.

Zast. Benatti izvješćuje u ime polit. gospodarskoga odbora, da se podieli

na dvoje sadašnju mjestnu občinu Dolina, jer se je u tom smislu izjavilo većinje občinskog zastupstvo i jer to zahtjevaju duševni i tjelesni probitci onoga područja. Zast. Komparsa reče u glavnoj razpravi:

Podati ću samo kratku izjavu. Mi članovi manjine ovoga sabora stojimo na stanovnišću i držimo se načela, koje je u jućerašnjoj sjednici postavio i obrazložio naš drug Dr. Laginja, t. j. da saboru predloži valda obćeniti nacrt o preustroju obćinah Istre po orografiji, hidrografiji i etnografiji (t. j. obziru na bregovitost tla, na vodei narodnostne ođnosaje). Izjaviti moram dakle, da smo mi s ovu stranu visokog sabora proti krparenju od časa do časa. Ipak čemo sa drugom Dr. M. Trinajstićem iz mjestnih obćira glasovati za predlog polit. odbora.

Nakon toga pročita izvjestitelj članak I. osnove o dielitbi te občine.

Zast. Komparsa reče: Stavljam formalni predlog, da se imena sela i mjesta pišu pravilno i onako, kako zahtjeva pravopis onoga naroda, koji tamo stanuje (čita dotična imena pisana slovenskim pravopisom te pošalje pisani predlog predsjedniku).

Predsjednik priobči, da mu je zast. Komparsa izručio nešto pisanoga, valjda predlog, ali ga nemože uzvati, jer nije sastavljen u razpravnom jeziku sabora (Manjina ironički: Živio predsjednik!)

Zatim bijahu prihvaćeni članci II. i III. Nakon drugog čitanja osnove reče zast. Laginja: Visoki sabora! Za mene je sve ovo samo formalnost. Ja opazam već sada jednu pogriješku kod ove zakonske osnove. Ako hoćete, da se provede ovaj zakon, dajte mu bar provedbenu klauzulu, pak se pobrinite, da budu bar predsjednik i izvjestitelj imali jednak tekst osnove (Smjeh na klupah manjine) Za to ne treba osobite parlamentarnosti. Po mojem sudu mora se toj zakonskoj osnovi dođati provedbena klauzula, jer mora se nekoga naći, koji će taj zakon provesti. (Tako je živio i na levicu) Vladin povjerenik (talijanski): Pridužujem se mišljenju zast. Laginje, jer u nazoćnoj osnovi neima obćine provedbene klauzule.

Zast. Laginja: Žaleć što vidim povjerenik na hrvatske govore proti svojoj dućnosti odgovara talijanski, predlažem, da se vrati osnovu na popravak dotičnoga odbora i neka se popravljena stavi drugi put na dnevni red.

Izvjestitelj Benatti odgovara vlad. povjereniku, da je ono izostalo radi nepaznje.

Zast. Mandić: Krasme li nam nepaznje kod zakonskih osnova! (Izvjestitelj nese izpravak predsjedniku, ovaj pristupi k tajniku zem. odbora Becichu, te loma-tajuč rukama srđi se. Članovi većine dogovaraju se u viećaju, članovi manjine njim se smiju).

Predsjednik javi konačno, da je odbor prihvatilo dopunjak c. k. osnovi.

Zast. Gambini reče, da je nekom zgodom jedna osnovu ovoga sabora bila bez one klauzule, pak ju je dođalo samo ministarstvo. Ipak se slaže sa odborom za dopunjak osnovu.

Zast. Jenko: Kako mi se čini predlaže odbor novi § k toj osnovi, pošto se pako svaka takova promjena ima prijaviti bar 24 sata prije, predlažem, da se povrati odbor ovu osnovu, da ju izpravi i popuni (Tako je! članovi manjine).

Sabor prihvati popravljenu osnovu u drugom a na predlog zast. Cancianija i u trećem čitanju.

Zast. Canciani izvjesti u ime financijalnoga odbora o proraćunu zem. razteretne zaklade za god. 1895. Prima se bez razprave.

Pula — 4000 for.

U ime financijalnoga odbora izvješćuje zast. Vergottini o molbi občine i grada Pule za pripomoć od 4000 for. kano ođstet za gubitak kod pobiranja zemaljskog nameta na vino, meso itd. u god. 1891. i 1892. te predlaže, da se molbi zadovolji tim, da se obćini i gradu Puli dađe u četiri obroka pripomoć od 4000 foriata.

Zast. Laginja reče k predmetu: Visoki sabore! Nije mi dolista poznato da li se nalazi grad Pula u takovih okolnostih, da zbilja treba od pokrajine tako malenu podporu. Neća, da izstržajem jesu li njegove financije tako loše, da treba u istinu od zemlje pripomoć. Za nas a ove strane visokog sabora nije odlučujuće pitanje hoće li se dati podpora Puli ili ne. Nama je pravo glasovati za ili proti. Ja mislim, da tumaćim mišljenje mojih sudrugova, ako izjavim, da čemo glasovati za traženu pripomoć, jer je i država pri-

znala potrebu pomoći tim, što je i sama onoj občini doznacila 4000 for.

Ako glasujemo dakle za podršku, to mi valja iztaknuti, da to činimo s razloga, što občina Pula plaća razmjerno najviše nameta. Ali ovom zgodom stavljam na srce g. zast. Rizzi u, koji je ujedno načelnik občine i grada Pule, neka ne zaboravi, da se je pobralo potrošarinu za občinu puljaku također u izvanjskih obdaha, pripadajućih mjestnoj občini puljskoj (Živio!) Zatim prihvatiti sabor predlog financijalnoga odbora.

Molba obč. zastupstva u Puli.

Zast. Vergottini čita izvješće financijalnoga odbora o molbi občinskoga zastupstva u Puli za pripomoć kod gradnje vodovoda i gradnje bolnice u gradu Puli. Odbor predlaže, da se molbu izruči zem. odboru neka o njoj izvesti u budućem zasjedanju.

Zast. Rizzi govori obširno o molbi za podršku kod gradnje vodovoda i bolnice u Puli, te zahvali se financijalnom odboru za blagobolno priznanje podrške i preporučiv molbu zemaljskom odboru zaključiti, da će se Pula izkazati zahvalnom tim, što će biti na čast našoj Istri (Vedina odobrava i pljeska!)

Zast. Spinčić reče na to: Visoki sabore! Odmah na početku izjavljuju ime svoje i drugova, da čemo glasovati za predlog financijalnoga odbora, ali ni pošto onog razloga, što ga je nakon spomenuto g. Rizzi već iz čustva čovjekoljublja, jer znamo, da se valja brinuti za bolesnike, koji se sami za sebe starati nemogu, i jer nam je poznato, da se moramo pobrinuti za umobolne, za koje nema u pokrajini mjesta, pak se ih šalje u bolnice čak u Italiju.

Glasovati čemo također iz čustva čovjekoljublja, da se prouči pitanje i da se dađe u svoje vrijeme občini i gradu Puli podpora u tu svrhu, da nabavi građanom zdrave pitke vode, jer znamo, da spada zdrava voda među najbitnije zahtjeve, da si čovjek može očuvati svoje zdravlje.

Kod ove zgodne, dovoljna mi gospode, da preporučim zemaljskom odboru također druge krajeve u našoj pokrajini, da se osvjedoči također drugdje o nestajućim zdravim vode, te da se dotičnim predjelom dađe također podrška, koju trebaju za nabavu zdrave pitke vode.

Nu želio bih, da nepostupa kod toga kano i do sada sa molbami za podršku kod gradnje vodnjaka. Molbe takove, mjesto da bi bio odmah riješio, slao je od Petra do Pavla tobož radi izvida, a konačno ih odbio. Novca u tu svrhu proračunano ostaje prilično, a občine stradaju radi pomankanja zdrave vode i narod pogiba od groznice. Blatnom i nezdravom vodom kuhaju i u samom Poreču — o čemu se svatko sam danomice lahko osvjedoči — pa ako je tako ovdje u gradu, kako mora biti vani u pokrajini. Morali biste viditi narodu ljeti kada boluje na groznici, a to jedino radi toga, jer nema zdrave vode.

Poštovana gospodo! Neće mi se o tomu više duljiti, već opetujem, da čemo glasovati za odborov predlog a dodajom tomu slijedeći naš predlog: *pozivlje se slavni zemaljski odbor neka pregleda također ostale krajeve naše pokrajine, te da čim prije odredi po mogućnosti shodna, da se prouči i drugud narodu zdrave pitke vode* (Odobranje na klupah manjine.)

Predsjednik: Zast. Spinčić reče bi, da je stavio predlog, ali pošto nije sastavljen u razpravnom jeziku sabora, ne mogu ga uvažiti. (Manjina prigovara.)

Zatim bijaše prihvaćen odborov predlog. Zast. Spinčić: Moj predlog g. predsjedniče?

Predsjednik: Neimate rieči. (Na klupah manjine: to je samovolja!)

Zemaljska ludnica.

U ime zemaljskoga odbora čita predsjednik dr. Cleva vrlo obširno izvješće o budućoj zemaljskoj ludnici sa konačnim predlogom:

1. da se gradi zajednička ludnica za Trst i Istru u Trstu.

2. Oponovlaštje se zemaljski odbor, da sklopi na temelju pročitanih uvjeta ugovor sa gradom Trstom.

3. Zemaljskom odboru se nalaze, da predloži već u budućem saborskom zasjedanju jasne ustave, glede kroničkih umobolnika i dotični proračun za pokrivenje svih troškova za ludnicu.

Nakon pročitana izvješća moli rieč zast. Mandić, ali mu predsjednik neda govoriti.

Zast. Laginja reče na to:

Visoki sabore!

Ovo je bez dvojba tako znamenita stvar i zaseže duboko u nutarnji život naše pokrajine, da svaki zastupnik, a ne samo član zemaljskog odbora, ima pravo i dužnost točno se uputiti u cijelo pitanje, da ga može temeljito proučiti i onda glasovati. Među priobđenim nam od strane predsjedništva izvješćima, nisam našao štampano netom pročitano izvješće. Znate, gospodine predsjedniče i slavna većino, da ste zaboravili na svoje parlamentarne dužnosti i obzire prema manjini. Vi ste u tom pogledu postali u n i k u m saborovanja u cijeloj Austriji. (Zast. Spinčić: Takvog sabora nema nigdje na svijetu). Nema nijedne satorake manjine, koja bi bila u tolikom razmjeru prema većini, i tako pričeza u svojem djelovanju kao što je naša. Ja kao zastupnik s ove strane očitujem, da je naše pravo a ne samo dužnost potanko se uputiti u cijelo ovo pitanje, a pošto ga nismo dobili štampanog, čim formulan predlog, da se pozove zemaljski odbor, da čim prije dađe štampati ovo izvješće, a za tim dađe komisiji i razdieli nama. (Manjina: Živio!)

Predsjednik reče zatim, da će se dati ovo izvješće u tisk i razdieliti među zastupnike.

Prijašnji Gamburgi čita obširno izvješće zemaljskoga odbora o poslovi željeznice, koja bi se imala graditi iz Trsta u Poreč i Kanfanar. Sabor usmijlje do znanja to izvješće te opunovlaštje zem. odbor, da učini daljnje potrebita korekta kod cesarske vlade za pripomoć kod gradnje rečene željeznice. Izvješće će se tiskati i razdieliti među zastupnike.

U ime školskoga odbora izvješćuje zast. Rizzi a) o molbi učiteljstva u Lovranu za povišenje stanarine, b) o molbi učiteljstva u Kopru za povećanje plaće i c) o molbi učiteljstva u Poreču za podporu. Na predlog odbora prelazi se na dnevni red preko svih trih molba.

Interpelacije:

Predsjednik priobćuje, da mu je predao zast. Mandić interpelaciju na c. kr. vladu.

Tajnik Chersich čita interpelaciju samo u talijanskom prevodu. Ona glasi: Da u Istri imade življa, koji teži za odtrganjem ove pokrajine od habsburške monarhije pripojenjem iste Italiji, stvar je javna, jer smo imali priliku čuti, gdje je to u javnoj sudbenoj razpravi ustanovio c. kr. državni odvjetnik u Rovinju dr. Chersich, o kojem za stalno nitko neće trditi, da je Hrvat.

Da c. kr. vlada ne zna zauzeti pravog stanovništva naprama tim težnjam, najdrastičnije nam je to pokazalo i pokazuje još uvijek pitanje o tablah na sudovih u Istri.

Ali da organi vladini smatraju kao da je tim težnjam jurve i udovoljeno, podučaje nas nazočni slučaj:

Osudom c. kr. zemaljskog suda u Beču dne 8. januara 1896. broj 62118 bila je osuđena neka Marija Fator iz Pazina. U obavijestnoj skrizaljki, odposlanju vrhu toga pokrajinskoj občini po više navedenom sudu, stoji popunjena rubrika „Zuständigkeits-gemeinde“ besjedami: „Pisino in Italien“.

Obavjesti su podpišali neki dr. Böhm i Vittorelli. Za sudaranje odposlanog prepisa sa maticom jamči isti sud.

Podpisani, koji akoprem sa začudnjem prate sistem vladanja u ovoj pokrajini, gdje se u svemu i svakud pogoduje tim izvanrednim težnjam, ipak goje još uvijek čvrsto uvjerenje, da je Istri dosuđjena druga budućnost, nego li priključenje Italiji, slobodni su upitati visoku c. kr. vladu:

Hoće li podučiti svoje organe, da Istra, odnosno Pazin nije još u Italiji?

U Poreču dne 23. januara 1896.

Mato Mandić, Jenko Kompare, Spinčić, dr. Laginja, dr. M. Trinajstić, dr. Andre Stanger, Kozulić.

Zast. Mandić: Pred licem zastupnika c. kr. vlade izjavljujem, da to nije moja interpelacija. Moja je sastavljena u hrvatskom jeziku.

Predsj.: Nečam Vam govoriti o interpelaciji.

Zast. Mandić: To je tiranija! Predsjednik priobći nadalje, da mu je zast. dr. D. Trinajstić predao interpelaciju na c. kr. vladu.

Tajnik Chersich čita istu samo u talijanskom prevodu. Ona glasi:

Kad se je iza mnogih predloga i interpelacija u ovom visokom saboru i u carevinskom vieću u Beču vidila napokon potreba uređenja rijeke Mirne i njezinih pritoka i potreba poboljšanja zemljišta, što

leži u dolini, kuda ona teče, započelo se je i dovršilo uređenje pritoka Rečice u občini buzetskoj, koje je imalo služiti kao pokusaj i uzorak daljnjih radnja. Da pregleda to djelo, došlo je na lice mjesta mjesovito povjerenstvo od vladinih i pokrajinskih povjerenika, koje je sudjelovanim zastupnika zanimanih občina obavilo svoj posao još pred čvje godine. U koliko je poznato, tom se je zgodom prošlo, da radnje oko Rečice odgovaraju svojoj svrsi i zaključilo, da se ima prirediti nacrt za radnje uzduž sve rijeke Mirne. To djelo imao je izvesti c. kr. tehnički odjel za vodogradnju u Beljaku. I doista nekoliko mjeseci za tim došao je odatle jedan mjerik, koji je mjerio i pregledao sve ove krajeve.

Pošto se od onda, po prilici od prije godine i pol nije ništa više čulo o napredovanju te radnje i pošto je skrajna potreba, da se namuljeno djelo kraju dotjera, usloboduju se podpisani upitati visoku c. kr. vladu:

U kojem se stanju nabode predradnje za uređenje toka rijeke Mirne i njezinih pritoka i ima li nade, da će se do skora doći do zaključka, gdje i kako će se djelo izvesti?

Poreč, dne 23. januara 1896.

Dr. M. Trinajstić, V. Spinčić, dr. M. Laginja, S. G. Cosulich, St. Jenko, M. Mandić, J. Kompare, dr. Stanger.

Zast. Trinajstić prosvjeduje najodlučnije, što se je njegovu hrvatski sastavljenju interpelaciju čitalo jedino u talijanskom prevodu.

Zast. Kompare pita, što je s njegovom interpelacijom, koju je izručio g. predsjedniku istodobno sa drugovi Mandićem i Trinajstićem?

Predsjednik viče, da on neprima od nikoga uputa (?)

Zatim digno sjednica i ureče buduću za sutra u 10 sati prije podne.

Franina i Jurina

Fr. Naših dakle tisuće, protivnih dvajset i devet glasi, ki su onda, dobili građani al vanjski?

Jur. Ter građani je komaš stotina, ki su glas dali, senjal, da je devet sto vanjskih bilo.

Fr. Onda su vanjski dobili.

Jur. Nisu ni građani ni vanjski, nego složni Kastarci, ki nisu oteli propale smutljivce poslušat.

Fr. Stari šijor patricio, da su neš oboleli i da kamaru čuvaju.

Jur. Ni čudo nikako, zač 498 zlateh buletinčić kroz cel dan i noć na prazan štumih gutat, nebi ni mladicu dobro teknnli.

Fr. Uhi, to je pak previše!

Jur. Samo ne govori „ahu“, aš ćeš multu platit.

Fr. Al da se i neki drugi zato jade.

Jur. Neka se zuju i pametni budu.

Fr. Ča da je pokojni župan s grada Breznanom prigraje rušil?

Jur. Ni nikada Breze ni videl!

Fr. Ki je pak ruši?

Jur. Zapoved s Voleskega i njihova nepamet sama, ka jih je već do kraja zutrla, zač postajaju smutljivci, kakovo je i on, ki ono piše.

Fr. Al neće bit Brezan?

Jur. Ni s Breze kako ni s Bernas, lego s mesta, kada se je svein zameril.

Fr. Tako bi najbolje, da ga Brezani store za podesta, kada to želi bit i kada bi oni oteli svojega imet.

Jur. Ka škoda, al bi se i oni svraba dobavili.

Različite viesti.

Za družbu sv. Cirila i Metoda u Istri. Veleuč. g. dr. Fran Potonjak iz sv. Ivana Zelina

pripisao nam je svotu od 17 for. Darovali su slijedeći: Hugo Egersdorfer, kr. kot. sudac, Mijo Begović, kr. sudb. pristav, Stjepan Topljak, kapelan, Julijo Rosenberger, trgovac, Stjepan Pažić, trgovac i Vatroslav Šantek, kapelan svaki po 2 for. Dr. Franko Potonjak, odvjetnik 5 for. — Gosp. Josip Linić, trgovac na Riedi poslo — nam je for. 10.79, od kojih je 8 for. sabrao prigodom izlata primorskog planinskog društva. Dva forinta u više prilika, a 79 nvt. sabrao od 79 članova društva sv. Jeronima, kojemu je isti povjerenik na Trstau.

Imenovanje kod pošte. Gosp. Ivan Ferožić, rodom iz Bersča, oficijal kod ravnateljstva pošte i brzajava u Trstu, bijaše imenovan prošlih dana poštnim kontrolorom na istom mjestu. Čestitamo srdačno!

Konstituiranje novoizabranog zastupstva za občinu Kastav. Od tamo nam pišu dne 4. veljače. — *Prije konstituiranja bila je svečana sv. misa, koju je odpravio zast. Vjekoslav Spinčić, kojemu su prisustvovali svi zastupnici i mnogo ostaloga občinstva.* — Zatim se je obavilo konstituiranje občinskoga zastupstva, izabralo se naime glavara i obč. savjetnika. Prisutno bijaše 29 zastupnika, a kasnije došao je i trideset. C. kr. vladu zastupao je privremeni upravitelj kotara g. Dr. pl. Mannus, koga je zastupstvo srdačno pozdravilo. Kod izbora glavara, koga je vodio najstariji član zastupstva, gosp. Vinko Kukuljan, dobio je sve glasove gosp. Kazimir Jelušić, osim njegova glasa, kojega je dobio zastupnik g. Fran Dukić. Novoizabrani glavah zahvalio se je na odluku vanju naglasiv, da zna, da je glavah liepo ime, al i teško brime; prima čast i uzdaje se u podporu cijeloga pučanstva, osobito zastupnika občinskih i savjetnika; moli za podporu c. kr. vladu i poziva zastupstvo, da uzlikne trokratni živio Njeg. Veličanstvu. Zastupstvo i prisutno občinstvo odazove se tomu pozivu najvećim oduševljenjem. Na to progovori zastupnik g. Vjekoslav Spinčić. On istakne nazore i načela, kojih će se novoizabrano obč. zastupstvo držati, naglasi posebice, da je zadaća obč. zastupstva: čuvati imanje materijalno i duševno občine i obdinaru, da će zastupnici raditi kao vjerni podanici Njeg. Velič. po uzoru njihovih pradjedova i svega hrvatskoga naroda; da će se držati postojećih zakona i poštovati oblasti, a isto tako zahtijevati od svakoga, bez obzira koji bio, svoja prava; da će podupirati u njihovom zvanju gospodu svećenike i učitelje, da će prema svim i svakomu pravdom postupati. Znajud, da će se tih nazora držati novoizabrani gosp. glavah, kojega je volja pučana na to mjesto uzdigla, i koji će za stalno odgovoriti nadam, koje se u njega polažu, pozdravlja u ime zastupstva istoga gosp. glavara. Pozdrav je popravljen oduševljenim: živio! Gosp. glavah se zahvaljuje. Prelazi se na izbor občinskih savjetnika. Takovimi bijahu izabrani zastupnici: Vjekoslav Kinkels, Mate Kundić, Susanj, Afric, Pilepčić-Monjač, Blečić, Anton Lučić, Trinajstić i Medvedić. Imenovani zastupnik c. kr. vlade obćao je u ime iste svaku podporu.

Čim je bio izabran obč. glavah, počeli su pucati mužari na starom gradu i tim oglašati po cijeloj občini i izvan nje radostan viest. Radost odjeknuja je po cijeloj občini i susjednoj občini Voleskoj, koja se također odzvala našoj slavi pucanjama mužara i dignućem zas ave. Radosti i veselju ne bijaše kraja ni konca do kasne ure noći. Staro i mlado, muško i žensko, sve se je radovalo. Glazba prolazila je gradom, sviralo se i pjevalo i klicalo oduševljeno.

Kod skupnoga objeda, kod kojega bijahu svi zastupnici, savjetnici i glavah, kao također mnogi drugi, izreklo se je krasnih zdravnica. Prvu je izrekao savjetnik gosp. Ant. Lučić novoizabranomu glavaru. Ovaj nazdravio je cijelomu kastavskom puču, zahvaliv se na zdravnici. Zastupnik Kukuljan izrazio je svoju radost na toli sretnom uspjehu izbora. G. glavah nazdravi zastupniku Spinčiću; ovaj zahvaliv se na zdravnici, nazdravi svim onim, koji su doprinesli uspjehu izbora, imenito pako izbornom odboru i njegovim članovima, međim kojimi je imenito spomenuto ime predsjednika toga odbora g. Frana Dukića, g. Mata Širolo, R. Jurinca, I. Karlevarisa. Mate Širolo nazdravio je muzikarima riječmi novoizabrano zastupstvo, iztaknuv, da je samo svojom dužnost činio i to iz osvjedočenja, kad je radilo, da bude izabrano takovo zastupstvo, kakovo n istinu je. G. glavah pročitav čestitku obč. glavara Voleskoga, veleuč. g. Dr. Stangera, i

predstaviv odaslanika, občine Volosko-Opatijske, nazdravio je ovaj. Uzostimističkim pozdravio je glavaru gosp. Božo Dubrović, a kasnije i g. Juretić. Objoci zahvalio se je spgodnini riečni g. glavar. Tečajem sastanka bilo je biranimi riečni nazdravljeno velec učiteljstvo kako i velec svećenstvo, na čelu njim velec g. župnik-dekanu i prisutnom g. Jos. Petruku, koji se je liepimi riečni zahvalio. Jako oduševljeno bio je pozdravljen zastupnik pazinske občine g. Ivić, koga je društvo predstavio zast. Spiničić. Gosp. Ivić pozdravio je krasnim riečni cieło obć. zastupstvo i g. glavara, a ovaj odgovorio je kiećenimi riečni i nazdravio koli g. Iviću, toli svim ostalim zastupnikom one občine i ciełomu vriednomu tamošnjemu puku i njegovom čestitom načelniku g. Dr. Dinku Trinajstiću. Govorio je još zastup. Frane Osojnak i naglasio, da će svi, koji su postavljeni na cieło občine, nastojati, da opravdaju nade, koje u njih puk polaze. Još se je prošlo glazbom po gradu sviraјуnđ pjevaјuće i klicajuć, i glasovi radosti odjekivali su gradom Kastvom i po ciełoj Kastavščini. Takova veselja još nije doživljava Kastavščina.

Grad Kastav bio je u večer sav razsvjetljen, a i u okolici vidilo se više kuce razsvjetljenih. Gosp. glavar dobio je već istoga dana pismeni i brojavih čestitaka. Presvj gosp. Ivan Nep. Glavina biskup trečansko-koparski položio je u sboto pred stolnim kaptolom biskupsku vlast. U kaptolskoj sjednici bijaše izabran generalnim vikarom ili upraviteljem biskupije preč. g. dr. Ivan Šust proš. stolnoga kaptola.

Glede nasljednika presvj. g. biskupu Glavini drže ovdlašnji irendistički krugovi u pesti, da će se amo preseliti porečko-puljski biskup presvj. g. dr. Ivan Flapp.

Proslava izbora občinskoga načelnika kastavskoga u Podgradu. Od tamo nam pišu 5. t. m. da čim njim je stigla brzajovna viest iz Kastva u konstituiranju občinskoga zastupstva i o izboru novoga načelnika, velevriednoga g. Mirka Jelusića, okitile se kuce rodoljubnog Podgrada slovenskimi i hrvatskimi zastavami a mužari zagrmije na gradu navieščujuć puku radostnu viest. Na večer sastalo se 50-60 najvriednijih rodoljuba u gostioni Guje, da u prijateljskom krugu proslave izbor načelnika i vieća posestrine Kastavske občine. U druztvu vladalo je iskreno veselje podpirivano rodoljubnimi govori i vatrenom narodnom pjesmom. U prvom redu nazdravljalo se novomu načelniku občine Kastav, našemu kolovodji zastupniku Spiničiću, domaćemu prvaku g. načelniku Jenku itd. itd.

Da nebijase kod te proslave Kastavaca nastanjenih u Podgradu i od njih ovisnih osoba, netreba nam ni spominjati. Oni su sa domaćimi šarenjaci ostali... doma. I pravo je!

† Mate Volarić, djak VIII. razreda na rieškoj gimnaziji, izpuatio je pred nekoliko dana plemenitu svoju dušu. Rodio se u Vrhniku od kmetskih čestitih roditelja. Bio je veselo i plemenite naravi. Vriedan mladić u školi, ljubio je osobito hrvatski jezik, u kojem se i odlikovao medju svojim sudrugovi, koji su ga osobito voljeli. Moli se čestiti Mato vruč od Višnjega, da pomogne u težkom ovom času hrvatskom narodu, koga si žarko ljubio, i da pošalje obilje utjebe razcvilenim ti roditeljem, rodbini i prijateljema! F. V.

Pastirski list presvj. gosp. Dr. Iv. Nep. Glavine. Primili smo za današnji broj prekasno posljednji pastirski list presvj. g. Dr. Iv. Nep. Glavine, o kojem ćemo progovoriti u budućem broju.

Bratovščini hrv. ljudi u Istri darovao je g. Vlah Vjekoslav 50 hvč.

Za ponsarečenoga Antona Šestana darovaoš gg.: Ant. Antončić 2 for., Lunku Vitez 2 for., Inz iz Krka 5 for., Rajmund Jelusić 5 for., Pastorvić Marko iz Kastelira 1 for.

IX. sjednica istarskoga sabora u Parenju dne 30. jenera. U odsutnosti članova hrvatsko-slovenskoga kluba izabere sabor četvoricu zemaljskih prisjednika: Za kariju izvanjskih občina zast. Chersich-a (koji bijaše u sabor izabran za gradove Op. Ured); za gradove zast. Gambinija; za veleposjed. zast. Tomasića iz svega sabora zast. Clevu. Nadalje izabere sabor trojicu članova i trojicu zamjenika u zemaljsku komisiju za pregledanje zem. katastra. Izabrani bijahu: Dr. Pio Gambini, Canciani i L. Camus. Sabor je rešio razne molbe i zatim prihvatio zakonsku osnovu glede školskih taksah za pučke škole. Prihvatio je obracun za god. 1893 i poručnu za godinu 1895. zemalji. kulturne zaklada. O X. i

XI. sjednici istoga sabora izvestiti ćemo u budućem broju.

Buduća zabava sa plesom hrvatske žitaonice u Mihotičih biti će, kakom onaj sl. odbor javlja, druge sbote dne 15. t. m. u vlastitih prostorijah. Početak u 8 sata.

Kako je mogao postati zast. Chersich zemaljskim prisjednikom iz karije izvanjskih občina u Istri? Ovo pitanje stavio nam je pismeno jedan prijatelj s otoka Cressa, a mi mu odgovaramo ovim, da je to za nas zagonetkom kano i za njega. G. Dr. Chersich bio je izabran u gradovih i po dosadašnjem običaju bio bi mogao postati prisjednikom samo u kariji gradovah, ali on se nije žacao preuzeti asessoriju ni za izvanjske občine, premda tu nebijase izabran. On je došao do liepa mjesta i do lieka kruha, a drugotno je pitanje jeli to častno i liepo, samo da je korisno. Prošiti izpričavaju se! Kako smo javili u zadnjem broju uništela je talijanska saborska većina u sjednici od dne 28. jenera izbor zastupnika g. Kozulića, dočim je odobrila izbor njegovu druga g. Spiničića. Taj čin nedostojnosti i nasilja recene većine htjela bi porečka „b a b a“ izpričati tim, da je kriva radi tog uništenja sama saborska manjina t. j. članovi hrvatsko-slovenskoga kluba, koji bijahu u dotičnoj sjednici odsutni. Da bijahu prisutni — veli mudra „b a b a“ bili bi mogli svojim glasovi odlučiti u korist g. Kozulića.

Ovo mudrovanje porečkoga lista vriedi samo za one, koji neznađu, da saborska većina u svojih sjednicah unapried odlučila kako će glasovati, pak je to i ovaj put odlučila, a da su slučajno bili prisutni naši zastupnici onoj sjednici, članovi većine bili bi bez dvojbe svi glasovali za uništenje. „B a b a“ se srami za janacko djelo svojih štićenika, pak bi htjela njihovu sramotu na druge svaliti, ali njoj ta nevalja. Iz Pule. (Hrvatski jezik na gimnaziji. — Veliki ples „Citaonica“. — † Juraj Baleta). Već je prošlo nekoliko mjeseci, odkad se je kakovih 80 mladića ove gimnazije prijavilo za učenje hrvatskoga jezika, a od onda ništa više nebijemo. Uporozite na to više školske oblasti, neka se već jednadput odluče za tu poduku, na koju Hrvati imaju sveto pravo, a i mišljenim drugih narodnosti može biti samo korisna za buduću njihovu zvanje.

Naša „Citaonica“ dala je po običaju u kazalistu „Cicentti“ dne 1. febrara veliki ples, koj je uspio u svakom pogledu nad očekivanje, osobito ako se na um uzme mnoge naše hladuće i smrzlice, koji vole tudjemu nego svomu. Lože su bile sve razprodane i zaokupljene, galerije dubkom pane, plesalište dobro posječeno. I glazba odvješnje pjesnačke regimente pod svojim vrlim kapelnikom g. Vodvaržkom i plesali „Kola“, „Besede“ udovoljili su potpuno sebi i drugim. Ples je pohodio i kotarski poglavar pl. Rossetti-Sander, kojega je po davnom običaju na dolazku pozdravio g. dr. Ive Cokun, a on ozdravio hrvatski kratko ali liepo. Uz gromoviti kratkotrajni „Živio“ Njegovomu Veličanstvu igrala je glasha carevka.

Ples je redio g. Umek, već više godišnji naš znamac iz Trsta, te smo mu osobito zahvalni. Novčani uspjeh bio je sjajan, tako da druztvu ostaje 115 forinti čistog dobitka, dočim su svi plesovi drugih druztva svršili manjkom, barem sa tako kao stalno pripovjeda po gradu.

Prošit tjeđan pokopali smo siromaha ili poštenjaka Jurja Baletu, sina kušne posestrine Dalmacije, koj se je uvijek ponosio svojim hrvatskim rodom i govorom. Imao je liepu povorku spravdu na priznanje njegovoga značaja. Tamo se ne nosi ništa sobom, i tim je liepsa ta počast našom čovjeku, koji ništa neostavlja zemskog dobra, ali za to liepu uspomenu kao značajnik. Počivao u miru!

Iz Pazinskoga polje pišu nam 27. pr. m. Iz našeg kraja neima viesti, koje bi javljale širom svijeta nevolje, koje nas u svakom obziru tište. Mi smo kmetovi daleko od Pazin-grada kakova 2 sata, do kojih ne dopire tako lako glas o napredku. Jedino dobro što imademo, sastoji u tom, što nas državna cesta spaja sa Pazinom i Zinjajem. Već pred 6 ljeta umollio je kakovih 100 kuce gospodara naše kapelanije sv. Ivana i Pavla sva školska vieća, da nam se već jednom sazida pučka škola: ako smo mi tako nesretni da neznamo ni čitati ni pisati, da se barem naša djeca štogod nauče. A pošto imademo baš tih same ceste crkvice, lahko bi se sazidala mimo iste u selu Zabrežani kude za kapelana sa nužnim prostorom za školu, da može buduć kapelan obavljati takodjer učiteljsku službu. Ne pitamo više, nego li ono, što nas ide po božjem i ljudskom zakonu kao državljane. Glasa se dođuše, da je naša molba, prošavši sve

instancije, napokon po visokom c. kr. ministarstvu uslišana; ali s druge strane opet slutimo, da su sa stanovite strane postavljene nekoje zaprieke, samo da bi se čim više zatezalo sa gradnjom škole i kapelanije. Akoprem trebamo toli školu kol crkvu kao ozobao sunca, ipak za našu buduću pučku školu to dosele veoma poglavno ide. S druge strane je naša crkva, koja nosi staroslovenski napis od g. 1162, (P. Op.) premalena; stari drveni oltarski, da se ga zamjeni sa novim; i da se crkvicu kod te prigode nešto poveća. U tu svrhu sabiremo milodare u okolici, te preporučamo osobito našim bližnjim susjedom iz Pazina, Lindara, Zmajina i Sv. Petra u šumi, da nam priskoče u pomoć; tim će izkazati čast našim zaštitnikom sv. Ivanu i Pavlu, pomoćnikom proti novremenu i mi loj Majci Božjoj od zdravlja, a s naše strane dužni ćemo im biti najdublju zahvalnost. Ako štogod zeli spještiti se naše crkve, neka se izvoli obratiti na Ivana Mohorovića, posjednika i občinskog zastupnika naše kapelanije. Zahvaljujući vam se unapried za Vašu dobrotu. gosp. urednici, preporučamo se Vašoj blagonaklonosti i nadalje.

Jedan kmet u ima drugih. Obćinskoj upravi Voloskog-Opatije na znanje. Od vrio ngleđnog hrvatskog otacbenika iz Banovine primili smo sljedeću pizrižbu, koju stavljamo na srce slavnog upravi občine Volosko-Opatije uz toplu preporknu, da svakako u što kraćem roku tuj navedenim nepodobitnam doščoćiti izvoli.

„Tom prigodom nemogu da vam napomenem nekoje nepodobitine, koje sam prigodom moga boravka u Opatiji opazio i koje su mene kao Hrvata živo uvriedile, moleći vas, da putem Vašega lista občinsko poglavarstvo tamošnje, koje je sada, kako pišu, u domoljubnih rukah, na ove nepodobitine opaznim učinite, te odstranjenje istih izbodite.

Tako se nalaze u Stefanjskom perivoju tablice u 4 jezika: njemacki, talijanski, hrvatski i francuzki — ali sve ove tablice tako su postavljene, da je hrvatski jezik listjem i drvećem posvema pokrit, tako da će malo koji gost i znati, da su ove tablice i hrvatskim jezikom pisane.

Da je ovo hotomično učinjeno, a ne možda samo slučajno, vidi se već otdnda, što su ove tablice po svojoj formi opredjeljene, da na prostom stoje, a ne na drvo ili šikaru prislonjene, tako da se sva 4 jezika čitati mogu.

Ovo je hotomične i na ruglo i uvriedu hrvatskoga življa učinjeno. Zašto bo nisu ove tablice, ako već jesu uz drvo ili živicu, izmjenice tako postavljene, da na jednom mjestu bude na prvom mjestu njemacki i talijanski, a na drugom opet hrvatski i francuzki? Ne, već doslieđno uvijek je hrvatski jezik sakrit.

Usried samoga mjesta jesu tablice na zidovih, koje zabranjuju vožnju bez zapora kočata, a hrvatski tekst glasi „pod kastavno od 5 for.“; ova pako rieč bi imala valjda znašiti: „pod kaznom (globom) od 5 for. Žalostno je, da občina u svom kotaru takovo ruglo neizpravljeno ostavlja. Kod vile B. Ransonnet ima jedan kamen, koji takodjer nešto na tobože hrvatskom jeziku zabranjuje, ali i taj hrvatski tekst je pravo ruglo na hrvatski jezik, i sve se čini, kao da je sastavitej znajući to, samo vriedjati hotio hrvatsko čuvtvo svakoga tamo dolazećega Hrvata.

Napokon kupališni odbor, koj bi morao nepristran biti za sva gostove, drži doluše njemacke, talijanske, mađjarske i francuzke novine, ali ujedne hrvatske, premda Hrvati veliki kontigent stavljaju u kupališne gostove.

Ovo su, sl. uredničtvo, one tuzbe i tegobe, koje u ime svoje i svih hrvatskih gostovah u Opatiji pred slavno uredničtvo iznašam, moleći vas, da odstranjenje istih potaknete.“

Iz Klana pišu nam 18. siečnja 1896. Velećienjeni gosp-dine urednici! Liepo vas molim, da ustupite malo prostora u dičnoj „Našoj Slogi“ ovomu momu kratkomu dopisu: o blagoslovu novog križnog puta u našoj župnoj crkvi.

Nastojanjem velec. mjestnog župnika g. Andrije Šćitara i dobrovoljnimi darovi domaćih i stranih, izpunila nam se davna želja, da se stari (radi velike vlaže vladajuće u crkvi) trošni križni put, za mnjeni povim, kojega su slike izrađene na kositru.

Jučer na Antonje, ovdje zavjetni blagdan, blagoslovio je velec g. Miho Laginja, župnik na Veprincu i naš domorodac, taj križni put uz potvorbu mnogočestnog V. Klofande, kapelana u Sv. Mateju i velec. mjestnog župnika, te uz prisustvovanje dubkom pune crkve pobožnog puka. Sve je bilo tako svečano i

požno, da se je zadovoljnost puka svakomu zrcalila na licu, jer se vesela i gadjena srca vraćao kućam.

Za gospodskim stolom u župnom stanu poslje zdravice velec. mjestnom župniku na predio g. župana C. Antoničića sakupilo se 9 for. za družu sv. Cirila i Metoda, te za „Bratovščinu hrvatskih ljudi u Istri“ svakom polovinu.

Dobri Bog uzdržao nam zdrava velečastnog g. Andrije Šćitara, župnika, a velečastnoj gospođi, koja su sveti čin vodili, pjevaćicam, g. orguljašu i pjevaćem, te ostalim dobroćiniteljem, napose našemu dobromu i čestitomu puku od Boga oblata plaća, a od nas radna hvala.

Za mužku podružnicu druže sv. Cirila i Metoda u Dubašnici uplatili su članarinu: Po 1 for. velec. gg. M. Mužina, P. Mihovčić, o. Lj. Car, S. Mihovčić, o. Fr. Livić, Ivan Trinajstić, Ivan Stitčić, gosp. Anton Grzetić iz Sv. Vida. — Po 50 hvč. gg. Ivan Bogović, Petar Škarp, Petar Žgombić, Petar Marijan Milčetić. — Po 30 hvč. gg. Anton Škarp, Ive Milčetić, Jakov Maškulin, Petar Bogović, Petar Milčetić. — Po 40 hvč. gg. Mate Milčetić, J. Kraljić. — Po 25 nov. gg. M. Filinić, A. B. dić, Mihovil Radić, Zaharija Filinić, Ivan Škarp. — Po 20 nov. gg. Juraj Milčetić, Anton Linardić, Ivan Milčetić, Petar Turčić, Anton Veljačić, Pave Bogović, Josip Kraic, Pavao Barbiš, Anton Vasiljić, Pave Šabaja, A. Tončić, Mate Spiećanić, Mate Kraljić, Petar Tehomić, P. Šabaja, Petar Milčetić, Ivan Bogović, Mate Bogović, Sime Bogović, Jure Ljutić, A. Bortulin, Petar Turčić Jakovčević. Ukupno 17 for. 95 hvč.

Za oprost od čestitanja darovali su: dr. Dinko Vitez i dr. M. Trinajstić po 1 for., drnd. Antoničić 1 krunu.

Za žensku podružnicu druže sv. Cirila i Metoda u Dubašnici uplatile su članarinu gospođje i gospođice: Po 1 for. Kate Grzetić iz S. Vida, Marija Trinajstić. — Po 60 hvč. Irma Rode. — Po 50 hvč. Jele Mužina rođj. Kraljić, Marica Kraic od Blaža, Katica Bogović, Nikica Bogović, Katica Maškulin rođj. Škarp. — Po 40 nov. A. Radić, Jelisava Radić, Kate Milčetić, Marija Milčetić, Pepica Dukić. — Po 35 hvč. Mare Kraic. — Po 30 hvč. Marica Mužina. Kraljić Ante, Jelka Radivoj, Franica Hričić, Antica D'hančić, Ante Škarp. — Po 25 hvč. Katica Kraic. — Po 25 hvč. Marica Šabaja, Mare Šabaja, Franca ud. Kraljić. — Po 20 hvč. Marija Filinić, Ante Tončić, Jelena Galantić iz S. Vida, Marica Bogović, Lucija Kraljić, Marica Škarp, Marica Kraic od Josipa, Marija Linardić, Luce Milčetić, D. Sornjić, Ivana Vasiljić, Ivana Filinić, Ana Komel, Marija Spiećanić iz S. Vida, Ivana Hričić, Tehomić Marija.

Kao dar podružnici u ime oprosta od čestitanja dao dr. D. Vitez i dr. M. Trinajstić 1 for., drnd. A. Antoničić 1 krunu.

Za žensku podružnicu druže sv. Cirila i Metoda u Whitičić uplatile članarinu za g. 1895. sljedeće gospođje i to po 1 for.: Marija Mavrović rođj. Mandić, Jelena Grgurina, Tereza Grgurina, Ivanka Spiničić, Marija Pospišil, Cecilija Franki, Marija Osojnak, Marija Puharić, Dragolita Renulić, Dragolita Rubeša, Anka Perčić, Jelena Samt, Katica Dubrović, Marija Mavrović rođj. Kinkela, Margareta Strečaj, Marija Knečić Anastazija Kundić, Josipa Kinkela, Franjica Feranda, Marija Sepić, Marija Većerina. — Gospođice po 1 for.: Josipa Puharić, Marija Alberlini, Ivanka Sepić, Ida Sepić, Franjica Grgurina, Ivka Osojnak, Josipa Kinkela, Luzarija Slavić, Savka Zahija, Katinka Kosak, Marija Babić, Anka Knečić, Emilija Osojnak, Marija Jungo, Marija Dubrović, Milka Kinkela, Milka Spiničić, Franjica Dubrović, Marija Matešić, Marija Rebec. — Gospođje po 1 krunu: Matijana Slavić, Roza Slavić, Katica Panović, Lungenja Graton, Ezenzija Dubrović, Franjica Dubrović, Antunka Sepić. — Gospođice po 1 krunu: Milica Potepan, Mimi Tončić, Katica Franki. — Kod konstituiranja podružnice darovao je gosp. M. Kundić 4 kruna. — Povrh članarine darovale su gospođje po 1 krunu svaka: Marija Pospišil, Antunka Sepić, Josipa Kinkela, Jelena Grgurina, Ivka Osojnak, Dragolita Rubeša, Marija Mavrović rođj. Kinkela, Ivanka Spiničić. — Dalnji darovi: Ljubica Sepić, Ivka Osojnak Ivanka Spiničić, Vinko Sepić i Mate Osojnak po 1 krunu; Vinko Dukić i Josip Pošić po 2 kruna; F. B., K. K., M. H., I. A. svaki po 40 flira. — Glijčice Ida Sepić i Marija Kinkela, razprodavajuć komadić kruha, sakupile for. 1.08. — Izručeno podružnici, što je skupio gospođin Miran u vesalom druztvu u selu Mihotičih for. 6.40. — Sakupljeno na pizru mladošnika gosp. Kazimira Mandića svota for. 20.20. Svega ukupno for. 85.98.

Subotička Danica ili bunjevačko-šokacki kalendar (sa slikama) za pristupnu godinu 1896. XIII. godišnji tečaj. Cijena 30 nov. U Subotici 1895. Izdaje štamparija Vinka Blešića.

Preporučamo našim čitateljima ovaj liepo uređeni i jeftini kalendar hrvatske naše brade u Ugarskoj.

Kreuz- und Querzüge durch Liburnien. I. Heftchen C a s t u a, geschildert von Ferdinand Edden von Kleimayr. Preis 10 kr. Die Hälfte des Reingewinnes ist der freiwilligen Feuerwehr in Castua zugedacht. Alle Rechte vorbehalten.

Castua. Im Selbstverlage des Verfassers. 1895.

Zahvala.

Prigodom toli mojeg imenovanja koji ustoličenja za župnika u Baški ja sam primio toliko brzojavnih i pismenih čestitaka, da mi je skoro nemoguće svakomu napose zahvaliti. Ja to činim ovim putem i uvjeravam prijatelje, da neću nikada zaboraviti na izkazanu mi ljubav.

Nemogu pak mimoići, a da se imenito i napose od srca me zahvalim na čestitku ono naših 9 lavova — hrvatskih zastupnika na porečkom saboru — koji mi se brzojavno narodovaše prigodom ustoličenja. Bog ih podržao i kriepio, a oni bili uvjereni, da će je moja harnost vazda sjećati i slijediti u požrtvornosti za dobrobit mukotrpnog naroda.

Hvala srdačna i mojim župljanom — svim do posljednjega — jer mi svi dadeše toliko dokaza ljubavi i privrženosti, da me do smrti zadužiše. Pomoću božjom ja ćn nastojati, da im svojim radom dokažem, kako mi dobrobit njihova, vjekovita i vremenita, na srcu leži.

U Baški, 21. siječnja 1896.
Anto Andrijičić.
župnik.

Javna zahvala.

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču primilo je u svoje blagotvorne svrhe, naročito u svrhe učilišta, koje za uboge hrvatske djeke visokih škola u Beču uzdržaje, sljedeće darove: od gosp. dra. Josipa Laudembacha u Vukovaru 25 for.; od gospode narodnih zastupnika na carevinskom vieću u Beču dra. M. Laginje i prof. Vj. Spincića po 5 for.; od g. Ante Binkina u Starom gradu 5 for. Gosp. Bogdan Malec, medicinar skupio u Zagrebu svotu od 170 for., a darovaše i to po 5 for. gg. dr. Josip pl. Antolović, Franjo Arnold, kr. javni bilježnik, dr. Ivan Kosirnik, liečnik, dr. Isidor Kršnjavi, odsječni predstojnik, dr. Anton Maurović, biskup, Adolf Mošinaky, gradonačelnik, dr. Adolf Müller, zabar, dr. Vladimir Nikolić-Podrinaki, veliki župan, dr. Josip Pliverić, sveuč. prof., dr. Dragutin Rakovina, Tadija Smičiklas, sveučilišni prof., F. J. S.; dr. Stjepan Spevec, predsjed. vis kr. stola sedmorice, Dune Stančević, odsječni predstojnik, dr. Tošo Wikerhauser, liečnik, dr. Eugen Winkler, liečnik po 3 for.; gg. dr. J. B., dr. G., Vjekoslav Klein, odsječni predstojnik, Otto Krnjecovica, kr. državni nadodvjetnik, N. N., dr. Gjuro Riharić, grad. kot. liečnik, dr. Milivoj Šrepl, kr. sveuč. prof.; po 2 for. gg. dr. Dragutin Barković liečnik, dr. Gustav Baron, kanonik i sveuč. prof., Franjo Budicki, kanonik, dr. Miroslav Čačković-Vrlotinski, liečnik, Mirko Divković, gimn. ravnatelj, dr. Dočekal, sveuč. prof., dr. Josip Havliček, župan, liečnik, dr. Skender Kuhar, dr. Anton Lohmayer, prof., dr. Lušić-Marković, dr. Franjo Marković, sveučilišni prof., dr. Dragutin Mašek Bosnodolski, liečnik, liečnik, dr. Vladimir Mažuranić, podpredsj. kr. banskoga stola, N. N., dr. A. Predoević, odv. perovodja, Anton pl. Rušnov,

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuje se najsrdačnije svoj rodbini, prijateljem susjedom i znanecem, koji su prigodom smrti i pogreba moje nezaboravne majke

Antice Kramar

njoj ili meni bilo ljubav ili sućutje izkazali, napose veleč. gg. svećenikom, osobito poštovanomu rođaku premile pokojnice župniku višnjanskomu Šimunu Močibobu, te g. Vieku Orlandinu, koji su ju sprovedi do hladnoga groba. Platilo njim milostivi Bog!

Rakotole, 27. jenara 1896.

Tugujući sin

Stipan Kramar.

predsjednik kr. banskog stola, dr. Dragutin Schwarz, liečnik, dr. Ljudevit Schwarz, odvjetnik, dr. Josip Šilović, sveuč. prof., Milan Štern, trgovac, dr. Fr. Višani, dr. Franjo Vrbančić, sveuč. prof., Bogdan Vrbančić, mjer. n. u Beču, Julijo Vrcic, kanonik, dr. Milan Figitner, gradski kot. liečnik po 1 for. 50 nč. N. N.; po 1 for. gg. dr. Gjuro Arnold, sveuč. prof., dr. Eugen Barac, liečnik, Hugo Badalić, gimn. ravnatelj, Gjuro Deželić, gr. senator, dr. Fr. G., H. Horvat, M. Miletić, župnik, N. N., N. N., F. P., dr. K. Radičević, barun Skrivac-Lomnicki, dr. Mile Starčević, odvjet. perovodja, Jos. Eggen Tomić, vladin savjetnik, dr. Leo Vrbančić, liečnik i prof. K. 50 nč.

Plemenitim darovateljima bit će narodnostni rad naših školenika nagrada za njihovu ljubav hrvatskom očajstvu, a mi im se što srdačnije zahvaljujemo.

Srdačna hvala i poštovanom sabiraču gosp. Bogdanu Malecu na njegovom trudu oko sabiranja prinosa za naše društvo:

Hrvatsko pripomoćno društvo

U Beču, 15. prosinca 1895.

Predsjednik: Dr. K. Kozic, Franjo Vahčić
odvjetnik i sudbeni advokat. o. k. činovnik.

Traži se

pouzdanu osobu, koja bi prodavala u Trstu i Istri crkveno odielo, zastave, oltarne jastuke, crkveno posuđe itd. Poblizje o tom kod našega uredništva.

Broj 57

Razpis natječaja

na mjesto občinskoga liečnika o Dobrinju na otoku Krku sa godišnjom plaćom od 800 for., koje će isti primiti u anticipatnim mjesečnim obrocima kod podpisanoga.

Liečnik imati će takodjer držati i svoj farmaceutički ormar. Molitelji usposobljeni u sveukupnom liečništvu i vješti hrvatskomu jeziku, imaju podnijeti svoje molbe najdalje do konca febrara t. g.

Glavarstvo občine

Dobrinj, dne 23. jenara 1896.

Glavar: Barbalčić s. r.

Aite & Zadnik-Trst

Via Nuova na uglu S. Lazaro.

Nalazi se sasvim najnovija zimska roba parheud (foštani), flanela, rubci vuneni u raznih bojah, ogrtači, muš i ovratnici iz kožubovine i t. d. Čarape, odzadone i gorje rekle, za gospodje i gospodu itd. Nadalje preporučuju el. občinstvu veliki izbor platna, pamuka, rublja, rubaca vunenih i svilih. Velika zalaha svih potrebah za švelje i krajače. U zalahi nalaze se takodjer vrpce svakojake boje, te se dobivaju i hrvatsko-slovenske trobojanke.

Napose se preporučuju cijenjenim gg. učiteljicam u mjestu i okolici za sve školske potrebštine ručnoga rada.

Uzorci se šalju na zahtjev franko.

Govori se hrvatski i slovenski.

Svoji k svojim! Biciklisti pozor!

Najnoviji pneumatsički bicikli sa svuod, svjetiljkami, zračnim pumpama i svimi pripravami, predavaju se sada po 110 i 130* for. komad kod dobro znane i poštene tvrdke:

JAKOB ŠTRUKELJ

skladističie bicikla

Trst, trg velike vojarnje.

Jamči se sa svaki bicikl jedno lct. Gori spomenuti bicikli nisu za pripodobiti onim, koje udjavju u žvospisih nesigurne tvornice i tvrdke po niskih cijenah, već oni isti su jaki, liepi, lahki i dugotrajni. Na zahtjev pošilja se slika (fotografija) dotičnih bicikla.

Te prilika mogu upotriebiti takodjer oni, koji bi se rado naučili voziti. Svakomu biciklu prilaze se tiakna poduka, kako ga upotriebjavati i u redu držati, kako se upotriebjava erudja i kako se svatko može sam lahko naučiti voziti u malo dana i bez svake pogibelji.

U tem velikom skladističkom prodavaju se takodjer malo izrabljeni pneumatsički bicikli sa svuod, svjetiljkami, pumpama i svimi potrebštinam erudjom po 70, 80 i 90 for. komad.

Stari bicikli sa trdim kaučukom, pripravni za početnike, prodavaju se po 80, 40 i 60 for. komad. Svi gori nuznjeni bicikli prodavaju se jedino samo proti gotovoj isplati.

Naručbe se izvršuju točno na sve kraje, vovanice preste. Pisma, naručbe i brzojavi neka se adresiraju na pisarnu:

JAKOB ŠTRUKELJ,

Sv. Ivan, broj 624, kod Trsta.

*Šalje se sa cijenom biciklom radi novih i vještih pogoda, ali se u iznimnim slučajevima može i za starije bicikle, koji se sada razvajanju udjavju po tako niskim cijenah.

H. STIEBIEL, Plazzetta S. Giacomo 3 - Trst - 3.

Slastičarna uvijek bogato obukrljena sa svakovrstinami tvornicami, kao paste, torte, krolanti, pastile, biskviterije, fine, kocke, fondanti, lakodaha, roka-drops i mnogo drugoga peciva.

Posebna preporuka al občinstvu za svrhotove svoje kolace, krasne omale, štaličje sa štastikami; aladko piije, rozolije, špirite, domaće i tuđja vina.

Naručbe na veliko izvršuju se točno proti ponetju. Preporuča se slav. občinstvu toplo sa mnogobrojaj pojiet i naručbe.

3 sliste
15 vježbala
12 čestitki in
primarnih
diplomov

KWIZDE

Resolucionalni fluid

e. k. prv. opriraha vada za kusej.

Cena i staklaci i gid. 40 n. a. v.

Rabi se sad 30 let v dovarnih krasnih štalič, v vojnih štalič pri vojstvu in štalič, za obrvovanje in vopisanje vještine; po voliti se u parih, pri izpahnjanju, domakovanju, obrvovanju in štalič, voposilja knjige od izbornih del o dirak.

Naj se blagovoljno pax na prvotno svezbu in naj se izračun zabavje.

Krasice resolucionalni fluid

Glavna saloga Kreis Apothek

Kornesburg pri Denaue.

Dobira se u vseh lekarnah in trgovinah u Avstro-Ugariji

Ogeraki

Svećar J. Kopač

u GORICI Solkanska cesta broj 9.

preporuča veelečastomu svećenstvu, crkvenim upravam, te slavnomu občinstvu prave pčelno-vogaćane sveće

kilogram po for. 2-45.

Da su ove sveće, koje nose protokolirani tvornički znak, nepokvarene, jamčim sa svotom od 1000 kruna.

Sveće slabije vrsti za pogrebe i postnam razsvietu crkava dobivaju se po vrlo niskoj cieni.

Prodajem takodjer tamjan za crkve:

Lacrima najfiniji kigr. po for. 1.20
obični 1.—
Granis —.60

Robu šalje na sve strane austro-ugarske monarkije prosto od poštarine.

Svaka Hrvatica mora da se predplati na

„Parišku Modu“

Jedini hrvatskim jezikom pisani modni žurnal na slavenskom jugu.

Ciena je „Pariškoj Modu“:

na cielu godinu 4 for.
na pol godine 2 „
na četvrt godine 1 „

Predplatu prima:

Knjižara Lav. Hartmana (Kugli i Dentsch)

Zagreb, Ilica.

„Dom i Svet“

Najljepši, najveći, najinteresatniji i najjeftiniji hrvatski ilustrovani list, koji je vriedan, da riesti dom svake hrvatske obitelji jest:

Ciena mu je:

na cielu godinu . . . 6 for. — nov.
na pol godine . . . 3 „ —
na četvrt godine 1 : 50 „

Sa šaljivim listom „Zvekanom“ 50 nov. više za svaku četvrt.

Predplatu prima:

J. Pserhoferjeva

lekarna „Zum goldenen Reichsapfel.“ I. Singerstrasse 16. DUNA

Otvarjajoće kroglijice, prej imenovane kričistilne kroglijice

staroznano lahko odjavljajoće domaće sredstvo.

Te kroglijice stanuju: 1 škatlijca z 15 kroglijicami 21 nč., jedan zavitek 6 škatilje i gid. 5 nč., pri nehrankovanju posiljavti po poštom povozju 1 gid. 10 nč. — Ako se donar naprej pošlje, ni treba plaćati porto, in otvora: 1 zavitek krioglijic i gid. 25 nč., 2 zavitka z gid. 80 nč., 3 zavitki 9 gid. 85 nč., 4 zavitki 4 gid. 40 nč., 5 zavitkov 5 gid. 20 nč., 10 zavitkov 9 gid. 20 nč. (Manj kot jedan zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeva otvarjajoće kroglijice“ in paziti ja, da ima otkov „naše škatilje-ice listi podpis J. Pserhofer v rudećih pismenih, ka'vraga ja videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblinje J. Pserhoferja, 1 posodica 40 nč., vrsto poštom 65 nč.
Trotče, sok, 1 staklenica 50 nč.
Balzam za goltanec, 1 staklo 40 nč., poštom 65 nč.
Grenka tinktura za zelodce, (prej življenjske) 1 staklo 40 nč., ako secesca, ali 20 nč. (Manj nastojajoće sredstvo ki odjavlja in kripi zelodce, kadar jo pokvarja. i boćina 22 nč., i tucet 2 for.

Mastilo za rane, 1 staklenica 50 nč.
Prašak proti kašlju 1 škatilja 35 novč.
Tanokininska pomada J. Pserhoferja, posuditi 10 nč. i štalič 2 gid.
Ranocelni obliž od pok. prof. Steudela, 1 lonček 50 nč., vrsto poštom pa 75 nč.
Unverzalna čistilna sol maće sredstvo proti posledicam stabe prebave, i omot 1 gid.

Razven imenovnih izdelkov dobivajo se še drugo tu in inozemsko farmaceutično specijalitetu, ki se bile po svih avstrijskih časopisih oznanjene ter se na zahtovanje točno in u ceni preokrbiljaju rudi predmeti, kojih ni v zalogi. Razpisi i listine po pošti vrše se točno. A treba jo doner poprej doposlati u većnu narodnu tucni po poštom povozju.

Prvi dopošiljavti denarja po poštni nakaznjael stane porto postu manj kakor po povoztju.

Tiskara Dolenc

Odgovorni urednik i idavatelj Ntato Mandić